

**F**ILOZOOF, essayist en eenzaat Bernard-Henri Lévy, afgekort BHL (°1948), werd bekend door vier prompte filozoferende essays: *La barbarie à visage humain* (1977), *Le testament de Dieu* (1979), *L'idéologie française* (1981), *Éloge des intellectuels* (1987), en; totaal onverwachts in 1984, door een raadselachtige, spannende en toch begrijpelijke roman-roman, in een turf van 500 kompakte bladzijden, groot formaat, *Le diable en tête* (SdL 3-11-'84). Begin september, en eveneens onaangekondigd, verscheen van hem *Les derniers jours de Charles Baudelaire*.

Een roman? Ik noem het: een romaneske historie. (Met hun Franse ogen op de traditionele novemberprijzen zijn er al 9 bekende kranten en magazines „passionato“ gek op BHL, met het oog op alle prijzen.)

Na 4 dagen ernstige lektuur en bladzijden notities, probeer ik nu de super-rijke inhoud voor te stellen aan de zaterdage SdL-kompagnie. Zij moeten de recensie lezen en dan volgens hun kennen en kunnen zelf beslissen of ze *Les derniers jours de Charles Baudelaire* zullen aanpakken, kopen, lezen of voorgoed uitgeven. Voor velen moet ik dan ook duidelijk en zo korrekt mogelijk zijn. BHL beweert voorzichtig, duidelijk en toch enigmatisch dat de figuur van Charles Baudelaire „sera le héros bien réel d'un roman aussi fidèle aux exigences de la vérité qu'à celles de l'imagination“, of, duidelijker gezegd: hij is een reële held in een roman die de verplichtingen en van de waarheid en van de verbeeldingskracht trouw blijft.

Intussen heb ik tijdens de lektuur mij tientallen keer afgevraagd: kent, begrijpt, snapt de oudere of de stevig volwassene of de jongere, enz. nog wie, wat, wanneer, hoe, enz. BHL bedoelt. Uiteindelijk (de recensie wordt ietwat langer!) ben ik verplicht een dubbele voorstelling te schrijven: 1. over Charles Baudelaire, en 2. over BHL's romaninhoud.

Gelukkig bestaan er over de Franse literatuur van de 19de eeuw boeken, kollekties, passages in encyclopedieën en zelfs ook losse uitgaven over Charles Baudelaire. Voor de „literatuur Frans (1800-1970)“-geïnteresseerde lezers zijn er o.a. naast „Collection U“ (Armand Colin) met *Le roman depuis la Révolution* (1967), ook en vooral van Le Seuil (1971) *Dictionnaire des écrivains français* (biezonderste namen alfabetisch gerangschikt) van auteur Jean Malignon, die begint met de IXde eeuw en eindigt omtrent 1940; Baudelaire krijgt uitvoerig van blz. 49-67 zijn deel.

Dichter, essayist en criticus Charles Baudelaire (1821-1867) ligt a.h.w.

lekker tussen de generatie V. Hugo (°1802) en Mallarmée (°1842). Vader Baudelaire, die een „prêtre défroqué“ en bibliotekaris van de senaat was, sterft in 1827. De moeder, 33 j., hertrouwt met de jonge officier Aupick (Mme. Aupick in de roman). Charles: van de ene school naar het andere kollege (o.a. Louis-le-Grand); nogal losbandig en wat lui; contact met Balzac en Nerval; in 1841 door (intussen) generaal Aupick gestuurd naar Indië. Terug in 1842, heeft Charles gedurende 22 jaar een liaison met de mulattin en toneelspeelster Jeanne Duval en hij verbrast zijn (ex-)vaders erfdeel,... totdat notaris Ancelle tussenkomt. Van 1849 tot 1865 werkt Charles aan de vertaling van de werken van Edgar Poe. In 1849 sluit hij vriendschap met uitgever en drukker Poulet-Malassis die veel later ook de uitgever zal zijn van *Les fleurs du mal*. Charles' journal *Fusées* zal „post mortem“ verschijnen. Een deel van zijn gedichten, opgenomen in *Les fleurs du mal*, was gewijd aan zijn passionele liefde voor Apollonie Sabatier (1852-1857). Een deel van de *Fleurs* wordt door de 6de korrektionele rechtbank (1857) bestraft en verboden, wat — jawel — op 31 mei 1949, door de Hoge Raad ongeldig zou worden verklaard. In 1860, een eerste cerebrale crisis. In 1861 mislukt hij in zijn kandidatuur voor de Académie Française. Een smoorliefde voor de jeugdige Louise Deschamp, aktrice in het Odéon (1863). Van april 1864 naar Brussel: weinig, geen sukses; begint een werkje: *Pauvre Belgique*; contact met Félicien Rops (o.a. in Namen). —

## BERNARD-HENRI LÉVY:

*Les derniers jours de Charles Baudelaire*.

Parijs: Grasset. 346 blz.  
99 Fr.fr.

ISBN 2 246 40171 2

Steeds zieker en zwakker. Terug naar Parijs, in de kliniek van Dr. Dumas, en hij sterft er in 1867, op zijn 46ste jaar.

## Formidabel

Hiermee zullen eventuele lezers betrekkelijk goed thuis zijn in: *Les derniers jours de Charles Baudelaire* van Bernard-Henri Lévy. BHL schrijft prachtig, uitvoerig, verrijnd, nauwkeurig, literair en toch ook romanesk, echt en (of) fiktief, en ook a.h.w. eindeloos en verrassend, springend als een renpaard op, neer, naast, en eigenlijk ook vergetend dat niet iedereen de inhoud van allen en alles wat anderhalve eeuw gebeurde in zijn zakken heeft. BHL is in de roman de „narrateur“, die zich echter slechts af en toe als zodanig meldt en anders gewoon in de eerste persoon spreekt.

Dat Namen en zijn „Saint-Loup de Namur“ en voorts, boven alles, Brussel in zijn geheel en bijna ononderbroken enerzijds en de „ziekelijkheden“ van Charles anderzijds de biezonderste onderwerpen zijn, kan iedereen raden. — Maar nu moet ik de eigenaardige, originele en nogal naakte wijze van de inhoud voorstellen: zes hoofdstukken met telkens vijf delen (samen 30) die geen titel hebben, tenzij de acht delen die ik onderstreep. — Tussen haakjes: ook dat vergt wat plaats.

Eerste hoofdstuk (9-49): 1 (hôtel du Grand-Miroir; absint, laudanum, face à face avec la gargouille); 2 (*Le monologue de Madame Lepage*; 3 (hospitallerie de la Reine Mère; vrouwen; police des mœurs est venue); 4 (*Suite du monologue de Madame Lepage* (na 3 maanden Charles naar huis per trein die... vertrokken was; terug naar hôtel!); 5 (il pense au vieillard qu'il est devenu; mourir?).

Tweede hoofdstuk (51-102): 1 (*Le récit de Charles Neyt* (fotograaf; je suis belge; il m'a parlé de son travail; Rops; malade); 2 (typisch Brussel); 3 (soorten en namen van schrijvers); 4 (la Sabatier: pourquoi ce visage de femme?); 5 (*Suite du récit de Neyt* (opnieuw op zoek naar Baudelaire in Brussel).

Derde hoofdstuk (103-168): 1 (le corps à Bruxelles; l'âme à Paris); 2 (het verleden in Parijs); 3 (*Journal de Jeanne Duval* (zeer interessant!); 4 (lui malade ici; elle malade là-bas, à Paris); 5 (zijn vader komt, althans in zijn gedachten!).

Vierde hoofdstuk (169-223): 1 (jan en alleman bekomerd); 2 (in zijn zieke geest, een reeks schrijvers en kunstschilders); 3 (*Lettre d'Auguste Poulet-Malassis au narrateur* (182-201, zeer belangrijk!); 4 (ook Poulet is ouder geworden); 5 (cfr. nr. 2).

Vijfde hoofdstuk (225-292): 1 (hoe werd ik schrijver vanaf mijn 22ste jaar); 2 (Mme Lepage en anderen); 3 (*Lettre de Madame Aupick au narrateur* (leven en toestand van haar zoon; hulp aan de „narrateur“); 4 (wat is een dichter, wat is een geïnspireerde dichter); 5 (er was iets met Charles... in zijn kamer).

Zesde hoofdstuk (293-342): 1..., 2..., 3 (*Le récit du Père Dejoncker* (die dacht dat Baudelaire reeds in Brussel dood was) en 4 en 5 (zich later herpakt, terwijl de narrateur met volle kracht en het einde van Charles beschrijft en zijn eigen werk over Baudelaire bevestigt: „Le livre est là, de toute façon... J'affirme moi, qu'il n'en n'est pas une ligne qui ne soit frappée au coin de la sincérité“)...

Bernard-Henri is en blijft formidabel tot en met zijn laatste zin en in de ogen van de kenners een uitzonderlijk schrijver, zelfs een unicum die Baudelaire, na zijn dood, weer levend maakte. De Goncourt? No lo so!

E. BENOOT